

Педкеңешмеде талкууланып кабыл алынды:

"1" 09 2021-жыл

Сын-Таш айлынын Камчыбек Шакиров атындагы жалпы билим берүү орто мектеби

Үй тапшырманын жобосу.

Жалпы жобонун негизги багыттары:

1. Кириш сөз.
2. Жалпы таянган нормативдик документтер .
3. Үй тапшырмага мүнөздөмө .
4. Үй тапшырманын максаттары.
5. Үй тапшырманын принциптери .
6. Үй тапшырманын формалары.
7. Үй тапшырмага коюлган талаптар.
8. Санитардык гигиеналык эрежелеринин сакталышы.
9. Үй тапшырманы текшерүүнүн жолдору.
10. Үй тапшырма боюнча ата-энелерге кеңеш.
11. Корутунду.

Кириш сөз

Азыркы Билим берүү системасында эң биринчи орунга инсан,анын жөндөмдөрүн калыптандыруу орчундуу маселе катары каралууда. Демек, биринчи орунга окуучу жана анын жөндөмдөрү негизги орунду ээлеп жатса,аны кандай жолдор менен өнүктүрүп,өстүрө алам?-деген суроолор ар бир мугалимди ойго салат.

Окутуу бул-эки тараптуу процесс. Анда мугалим жана окуучу тыгыз байланышта иш аракет жасашат.Мугалимдин эң негизги максаты билим алууда окуучуга эң ыңгайлуу жолдорду көрсөтүү.

Бир эле сабакта эмес,сабактан тышкары мезгилде ,турмушунда билимин колдонууга багыт берүү. Мындай шартта окуучунун өз алдынча изденүүсүн ,жөндөмдөрүн калыптандырууда үй тапшырманын ролу чоң.Азыркы мезгилде үй тапшырма жөнүндө ар кандай пикирлер кездешүүдө.

Кээ бир мугалимдер жана ата-энелер “ үй тапшырма бербей деле ,окутса болбойлу?”- деген сөздөрдү айтууда. Практика көргөзгөндөй үй тапшырмасынын шартында гана окуучу өзүн-өзү көзөмөлдөнүн ар кандай ыкмаларын , түрлөрүн өзү тандап, натыйжалуу жана пайдалуу эске тутуунун жолдорун байкап көрүп, үн чыгарып же ичинен окуп, ар кандай схемаларды чийип, жаттап, жазуу менен жөндөмдөрүн калыптандырып , өрчүйт. Үй тапшырмасы аркылуу окуучуга өз алдынча билим алууга үйрөтүү мүмкүнчүлүгү түзүлөт. Ошондуктан мектепке коюлган талаптарды жана бирдиктүү аткарууда , билим берүү жаатындагы мыкты тажрыйбаларды , сунуш пикирлерди эске алуу менен үй тапшырма жөнүндө жобо иштелип чыкты.

Жалпы таянган нормативдик документтер

1. Жалпы жобо

1.1. Үй тапшырма жөнүндөгү жобо жалпы билим программасын өздөштүрүүдө тапшырманын берилишиндеги көлөмү жана тиби, милдеттери боюнча анын талаптарынын аткарылышын белгилейт.

1.2. Жобо Кыргыз республикасынын Билим берүү жөнүндөгү закондун “Окуучулардын ден –соолугунун жана коопсуздугун сактоо боюнча үй тапшырманын көлөмү жана нормалары жөнүндө” талабы. Мектеп тарабынан мектептин уставына ылайык иштеп чыгарылган.

1.3. Үй тапшырмасы- алынган билимдин сапатын жана эффективдүүлүгүн жогорулатуучу сабактын курамындагы бир бөлүк. Окуучулар сабактагы алган билимдерине таянып үй тапшырманы өз алдынча аткарууда гана билим алуунун жана тарбиялануунун максаттарына жетет.

Мугалимдер дене тарбия , музыка , сурет , технология (эмгекке үйрөтүү), информатика жана адеп сабактарында гана үй тапшырмасыз эле баардык мүмкүнчүлүктөрүн окуу процессинде берүүгө жетишишет.

Мугалимдер үй тапшырманын көлөмүн туура берүүдө окуучунун ден соолугун кандайдыр бир деңгээлде сактайт.

Үй тапшырмага мүнөздөмө :

Үй тапшырма деген эмне?

Үй тапшырма окуучунун жекече мугалимдин жардамысыз өз алдынча иштөөсү.

Үй тапшырманын максаттары:

- Өтүлгөн материалдарды системалаштыруу
- Окуучулардын ойлосун өстүрүү
- Окуучулардын акыл эмгегинин маданиятын өстүрүү
- Жетишпеген окуучуларды жетиштирүү
- Билимди кеңейтип жана тереңдетүү
- Окуучулардын изленишине калыптандыруу

Үй тапшырманын принциптери:

- Жеткиликтүү
- Ар түрдүү варианттуулук
- Жекече иш алып баруу
- Ченеми менен
- Системалуу
- Окуу материалы менен байланыштуу

Материалдардын мазмунуна жараша үй тапшырмалардын формалары:

- Машыктыруучу тапшырма
- Анализ же синтезге багытталган тапшырма
- Чыгармачылык жана изилдөөчүлүк тапшырма
- Интеграциаланган формадагы тапшырма
- Фронталдуу тапшырма
- Дифференциалдуу тапшырма
- Жекече формадагы тапшырма.

Үй тапшырмага коюлган негизги талаптар:

- Үй тапшырма ар бир окуучуга түшүнүктүү болуш керек б.а. бардык окуучу эмне кылуу керек жана кантип аткаруу керектигин так түшүнүү керек(тапшырманын түшүнүктүүлүгү)
- Тапшырма өз алдынча иштөөдө кантип аткаруу керек деген суроону берүү мүнөзүндө болуусу керек.
- Тапшырма жөнөкөй берилсе же проблемалуурак мүнөзүндө болуп ага карата көрсөтмө берилсе, анда максатка жетпейт.
- Тапшырманын мазмуну бир же бир нече мурун өтүлгөн сабактын материалдарынын байланышы сакталышы керек. Алар өтүлгөндөрдү кайталоого карата кошумча же негизги тапшырма катары берилет.
- Үйгө тапшырманы сабактын каалаган учурунда берүүгө болот. Бирок коңгуроодон кийин тапшырма берүүгө таптакыр тыюу салынат.
- Окуучуну толук өз алдынча иштөө шартын тапшырманы аткаруу сапатын жоопкерчилик сезимин жогорулатуу керек.
- Ар кандай сабактарды өздөштүрүүдө окуучулардын жөндөмдүүлүгүнө жараша ар кандай тапшырма берилиши зарыл.
- 1-2 класстарга дүйшөмбү күнгө, майрам күнгө тапшырма берүүгө болбойт.
- Аткарылышы көп эмгектенүүнү талап кылуучу эффективдүүлүгү аз болгон тапшырмалардан качуу керек.
- Үй тапшырма берүүдө окуучулардын курактык-физиологиялык мүмкүнчүлүктөрүн эске алуу абзел.
- Үй тапшырманын көлөмү класстык иштин үчтөн бир бөлүгүнөн ашпоо керек.

- Окуучулардын үй тапшырмаларды аткаруусуна тиешелүү шарттардын түзүлүшү боюнча ата-энелер менен иш алып баруу.

Механикалык түрдө иштелүүчү, өтө көп убакытты талап кылуучу

Бирок эч жыйынтыгы жок тапшырмалар. Мугалим окуучуларынын

билгичтерин эске албаган учур болот.

Сан.эпиден эрежелерин сакталышы:

- 1-класста тапшырма 1 жарым жылдыкка чейин берилбейт жана билимин баалоодо баа коюлбайт, тапшырмалар 2-жарым жылдыктан баштап берилиши мүмкүн.
- Башталгыч класста каникул жана эс алуучу күндөргө үйгө тапшырма берилбейт.
- Тапшырма аткаруу 2-3 класста - 1,5 саат, 4-класста – 2 саат, 5-6-класста – 2,5 саат, жогорку класста 3 саат. Ошон менен бирге балдардын жекече психофизиологиялык өзгөчөлүктөрүн эске алынат.

Ашыкча жүктөм: Алдынан көп тапшырма

Алдынан татаал тапшырма

Берилген тапшырманын бул түрүн аткарууга калыптана элек жөндөмдүүлүктөрүн эске албагандыктары:

- Окуучунун тапшырманы туура аткарууга жөндөмсүздүгү.

Негизги ашыкча жүктөм башка предметтердеги тапшырманын алынбай берилишинин негизинде болот.

Мына ушундай учурларда убакыттын кобу, бир предметтен берилген тапшырмага кеткен учурда кездешет. Ар бир сабактын тапшырмасын аткарууга берилген убакыт төмөнкүдөй өлчөмдө болсун.

1-класска 1-жарым жылдыкта, (15 мин чейин), 2-жарым жылдыкта 1 саатка чейин узартылышы.

2- класста 20 мин, 3-4- класстарда 30 минута талап кылынат. (эскертүү 20 мин кийин 5-10мин эс алууда көзгө, денеге көнүгүү жасоо 3-4-класста 2-3 мин эс алуу).

Үй тапшырманы көлөмү класста аткарылган тапшырмалардын 30% аткарылбашы керек, өтө оор тапшырма деп (*берилген тапшырма үйгө берилбейт).

№	Окуу предмети	2-класс	3-класс	4-класс
1	Математика	Маселе же эки мамыча мисал	Маселе же, 3 мамыча мисал 1бдан ашпасын	Маселе жана 2 туюнтма же 4 мамыча, мисал
2	Кыргыз тили Орус тили	Кошумча бир грамматикалык тапшырма ашпаган	Кошумча бир грамматикалык тапшырма	Кошумча 1 грамматикалык тапшырма

- Окуучуларга үй тапшырма берип жатканда күндөлүктөрүнө жаздырып ,тапшырманын маанисин,максатын жана мазмунун түшүндүрүү керек.
- Бир класста ар кандай предметтер боюнча берилүүчү үй тапшырмаларды мугалимдер арасында координациалоо керек.
- Үй тапшырма берүүдө окуучулардын курактык таанымдык тажрыйбаларын кылдат эске алуу,тапшырмалардын реалдуу мүмкүнчүлүктөрүнөн ашып түшпөшү шарт,коопчулук окуучулар тапшырманы жалкоолугунан эмес,ага тиешелүү теориялык материалдарды жеткилен билбегендиктен аткарышпайт.

Үй тапшырма берүүдө мугалим төмөндөгүлөрдү эске алуусу зарыл:

- Жаңы материалды өздөштүрүүгө карата берилген көнүгүүлөрдү иштетүүгө жетишпей, үй тапшырма катары берүүгө жол берилбейт. Мындай көлөмдөгү тапшырмалар түшүнбөстүккө алып келет.
- Тапшырмалар типтүү болушу зарыл. Тапшырмаларда стандарттуу эмес суроолор да кездешип, алдын ала ойлонуусу (логикасы) байкоо жүргүзүү үчүн шарт болуусу зарыл.
- Тапшырма окуучулардын өз алдынча изденүүсү мурда алган билими менен жөндөмүн жаңы шартта колдоно билүүсү жөндүү.
- Тапшырма көпчүлүк аткара ала тургандай,ошондой эле учурда кыйын окуучулар үчүн өтө жөнөкөй болушу керек.
- Начар даярдалган сабактын үй тапшырма менен аяктоосуна жол бербөө керек.Сабакта жаны материалды жана ага карата көнүгүүлөрдү бүтпөстөн үй тапшырма бере салуу окуучулардын сабакты түшүнбөй калуусуна жана өздөштүрүүсүнүн такай артта калуусуна шарт түзөт.
- Үй тапшырма сабакта конгуроого чейин түшүндүрүү менен бериле тургандыгы жана ал окуучуларга жеткиликтүү болуусун эске алуу керек.Ошону менен берген мугалим окуучулардын берилген тапшырмасын түшүнүп ,үйдөн аны кандай аткаруу керектигин билишкендиктерине ишеним болуш керек.
- Ашыкча эле үй тапшырма менен алектенүү окуучунун убактысын текке кетирип ,жөн гана көп убакытты талап кылып ,механикалык тапшырмаларды аткаруу менен оң натыйжа бербеген тапшырмалардан арылууну да эске алуу керек .
- Мугалим үй тапшырманы окуучуларга оорчулук келтирбестен нормага ылайыктуу бериши керек.
- 2-класстын окуучулары үчүн үй тапшырманы аткаруучу убакыт 1 саат 30 минутадан ашпоо керек.
- 3-4 класстын окуучулары үчүн үй тапшырманы аткаруучу убакыт 2 сааттан ашпоо керек.
- Ар бир предмет боюнча берилген үй тапшырманын көлөмү окуучунун үй тапшырмаларды аткарууга кетирген жалпы убакытынын! / 4 1 / 5 бөлүгүн түзүш керек.
- Предметтик мугалимдер арасында окуучулардын үй тапшырмаларынын көлөмдөрүн нормага ылайыкташтыруу боюнча иш чараларды көрүү.
- Үй тапшырмалар боюнча иш алып баруудагы мугалимдер арасындагы алдынкы иш тажрыйбаларды жайылтуу менен аларды кеңири колдонуу.

		15-17 сөздөн турган көнүгүү	Ашпаган 25-28 сөздөн турган көнүгүү	Ашпаган 35-37 сөздөн турган көнүгүү
3	Адабий окуу мекен таануу	1-1,5 бет	2-2,5 бет	3-3,5 беттен ашык эмес

Үй тапшырма текшерүүнүн жолдору:

- Көнүгүүнүн аткарылышын фронталдык текшерүү
- Жазуу иштерин тандоо менен текшерүү
- Тапшырмалар боюнча фронталдык текшерүү
- Жазуу тапшырмасы боюнча өз ара текшерүү
- Карточка берүү менен текшерүү
- Даяр ачкыч берүү менен окуучулар өзүнүн ишин текшерүү
- Күчтүү окуучулардын жардамы менен сабак башталганга чейин текшерүү

Мугалим тапшырманы текшерүүдө окуучуларды тырышчаактыкка, жоопкерчиликке жана тыкандыкка тарбиялайт.

Үй тапшырма боюнча ата-энелерге берилүүчү кеңеш.

- Үй тапшырманы берилген күнү аткарууга эн ыңгайлуу жолу болуп эсептелет.
- Сабакта өтө турган материалды алдын ала окуп келүү. Сабак учурунда толук кандуу өздөштүрүүсүнө жардам болот.
- Үй тапшырманы сапаттуу аткарылышына төмөнкүлөр таасир этиши эсеке алынышы керек:

Туура түзүлгөн иштөө режими ишти аткарып жаткан орду жана сабактардын аткарылышынын оордон жеңилге карай иретүүлүгү өзүн-өзү башкаруу жөндөмдүүлүгүшкө киришүүсү керек.

Корутунду:

Үй тапшырманы окуучуга тийгизген таасирин төмөнкүдөй формула түрүндө карасак болот.

И.И.И.--Ишеним – Изденүү – Ийгилик.